

Mårhund (*Nyctereutes procyonoides*)

Beskrivelse

Videnskabeligt navn: *Nyctereutes procyonoides*

Kaldenavn: Mårhund

Synonymer: *Canis procyonoides*

Beskrivelse: Mårhund er et mellemstort rovdyr på størrelse med en ræv. Mårhund har kortere ben og hale end ræven, med en højde på 40-50 cm og vægt på 4,5-9,5 kg. Mårhund har en tyk, gulliggrå pels med lange hår, busket hale, små runde ører og en spids snude. Mårhund har sorte tegninger i hovedet, som dækker øjnene og kinderne, og går videre ned på brystet. Den er mørkere eller sort henover ryggen og skuldrende, langs halen, på maven og på benene¹.

Mårhund. Foto: Colourbox

Forvekslingsmuligheder

Mårhund kan i Danmark forveksles med grævlingen (*Meles meles*) og med den ikke-hjemmehørende art vaskebjørn (*Procyon lotor*)¹. Grævlingens poter har fem tæer, til forskel fra mårhund, som kun har 4 tæer. Grævlingens krop er mere kraftigt bygget og den har kortere ben og hale end mårhund. Grævlingen kan bedst kendes fra mårhund, på de to tydelige langsgående sorte striber på hovedet¹. Mårhund kan ligne vaskebjørne, da begge arter har sort ansigtsmask. Vaskebjørnen er på størrelse med mårhund, men arterne kan kendes fra hinanden på halen, da vaskebjørnens hale har tværgående striber¹.

Forvekslingsmuligheder: Højre: Grævling, venstre: Vaskebjørn (Fotos: colourbox)

Spredningsvej og nuværende udbredelse

Mårhund stammer fra Østasien og er indført til Vestrusland². Omkring 9100 mårhunde af underarten *N. p. ussuriensis* blev introduceret til det tidligere Sovjetunionen mellem 1929 og 1955, og efterkommere af disse er nu udbredt i Nord- og Østeuropa³. De første blev registreret i Finland i 1930'erne og 1940'erne, i Litauen i slutningen af 1950'erne og i Letland i 1951. Mårhund blev observeret i Sverige i 1945 og i Norge i 1983, hvorefter de ikke blev observeret igen før vinteren 2007/2008.

Mårhund blev først registreret i Polen i 1955, Østtyskland i 1961, Frankrig i 1975 eller 1979, Italien i 2005 og Spanien i 2008. Mårhund er også observeret i Nederlandene, Moldova, Slovenien, Kroatien, Bosnien-Herzegovina, Serbien og Makedonien³.

Mårhund findes i Danmark hvor den betegnes relativ sjælden. Den er blevet observeret på flere lokaliteter i Jylland og Fyn siden 1995 og forekommer nu i hele Jylland⁸. Mårhund blev introduceret som tamdyr fra Sibirien og har været brugt som farmdyr i Danmark siden 1976². De Mårhunde der observeres i den danske natur menes at være undslupne farmdyr, eller individer der har spredt sig fra Tyskland⁴.

Den nordlige grænse for mårhundens udbredelse er begrænset af klimaet. Mårhund kan leve i områder hvor den gennemsnitlige årlige temperatur er over 0 °C, snedækket er mindre end 80 cm, sneen ligger i mindre end 175 dage, og længden af vækstsæsonen for planter er mindst 135 dage³. I dag ligger den nordlige grænse af udbredelsesområdet ved den Arktiske cirkel, men forventes at udvides længere nordpå som følge af de forventede klimaændringer.

Baggrund for score

Vi benytter en skala fra 1-3. 1 svarer til ingen/lav, 2 svarer til middel og 3 svarer til høj påvirkning.

Sprednings- potentiale	Levestedets bevarings- eller naturværdi	Påvirkning af hjemme- hørende arter	Påvirkning af økosystemer	Økonomiske effekter	Helbreds effekter	Harmonia	Samlet
3	3	3	3	3	2	12	17

Spredningspotentiale: 3 (høj). Spredningspotentialet for mårhund er vurderet til høj. Undersøgelser viser at mårhunde populationer kan spredes med 40 km pr år (og helt op til 300 km pr år)³.

Mårhundens naturlige tendens til at vandre, og evne til at bevæge sig over store distancer har muliggjort, at mårhund har været i stand til at sprede sig til omkringliggende områder på forholdsvis kort tid. Mårhund har en høj reproduktionsevne med et gennemsnitligt kuld på 7-10 unger i områder med favorable betingelser³.

Levestedets bevarings- eller naturværdi: 3 (høj). Levestedets naturværdi er vurderet til høj.

Mårhund lever i enge, blandet eller løvfældende skov med tæt underskov, moser og heder⁴.

Påvirkning af hjemmehørende arter: 3 (høj). Påvirkningen af hjemmehørende arter er vurderet til høj. Mårhund kan ødelægge fuglereder, og menes at kunne udrydde lokale populationer af padder. Undersøgelser har vist, at mårhund går i 85 % af vandfuglereder i nogle områder af Estland, og 45 % af mårhundefføring indsamlet i en floddal i Voronez, Rusland indeholdt dele af fugle (hovedsagelig vandfugle)³. Forekomsten af fugle i kosten stiger med breddegrad, og fuglebestande vil derfor påvirkes

hårdest i det nordlige Europa. Padder som *Rana* spp, *Bufo* spp, *Bombina* spp og *Triturus cristatus* er en almindelig del af kosten i foråret og sommeren, og både voksne frøer og haletudser er et let bytte for Mårhund.

Mårhund kan konkurrere med andre rovdyr som ræv (*Vulpes vulpes*) og grævling (*Meles meles*) om mad og habitat, men undersøgelser om kost og habitat præferencer tyder ikke på hård konkurrence mellem disse arter. Mårhund kan være bærer af mange sygdomme og parasitter, såsom rabies, rævens-dværgbændelorm (*Echinococcus multilocularis*), trikiner (*Trichinella* spp.) og skab (*Sarcoptes scabiei*), som kan overføres til andre dyr. Skab har forårsaget nedgange i rævepopulationer i Sverige, Storbritannien og Finland³.

Påvirkning af økosystemer: 3 (høj). Påvirkning af økosystemers processer og struktur anses som høj.

Økonomiske effekter: 3 (høj). Den økonomiske effekt af mårhund vurderes til høj. Mårhund kan være bærer af mange sygdomme og parasitter men særligt tilstedeværelsen af rævens-dværgbændelorm vil i yderste konsekvens kunne føre til, at mennesker ikke længere uden risiko for smitte, kan plukke bær og samle svampe i naturen eller indtage grøntsager dyrket i privathaver eller på friland¹.

Danmark har haft en trikin-fri svinebestand siden 1930'erne, men ved udendørs svinehold vil der være risiko for smitte med trikiner, hvis mårhunde optræder i de samme områder¹.

Siden 1990 er 9438 rabies tilfælde blevet registreret i mårhunde i Europa, primært i Baltikum: Polen, Hviderusland, den russiske Føderation og Ukraine. Rabies i mårhunde er også blevet rapporteret flere gange i Tyskland, Kroatien, Tjekkiet, Rumænien, Serbien og Montenegro. Udbredelsen af rabies i Mårhund kan begrænses ved indførelsen af orale vaccinationskampagner⁵. I Finland udføres orale rabiesvaccinationer to gange om året og omkostningerne ved dette er betydelig⁶. Forebyggende foranstaltninger mod parasitter båret af mårhunde kan blive dyre. Udgifter til gennemførelse af indsatsplanen mod mårhund i Danmark 2010-2015 ligger på 14 millioner kroner¹. Det økonomiske Råd har estimeret kontrolomkostninger på 63.000 kroner for mårhund i Danmark baseret på udgifter i Litauen⁷.

Helbredseffekt: 2 (middel). Helbredseffekten af mårhund anses for middel. Mårhund kan være bærer af sygdomme og parasitter som kan spredes til mennesker: Rævens dværgbændelorm, Trikiner, Skab og bakterier som Salmonella og Campylobacter¹. I Kina er der blevet konstateret SARS (severe acute respiratory syndrome) og H5N1 virus i mårhund. Rævens dværgbændelorm kan være dødelig i mennesker, og er indtil december 2010 kun påvist i 3 ræve fra Sjælland i 2000¹. Risikoen for smitte er størst i byområder, men her forventes tætheden af mårhund ikke at blive højere end for hjemmehørende pattedyr, specielt ræv – risikoen for smitte er derfor ikke større end smitterisikoen fra ræv.

Total score = 17

Kilder

- ¹ Indsatsplan mod mårhund i Danmark. Indsatsplanen er udarbejdet af Skov- og Naturstyrelsen, 2010.
- ² Baagøe, H. 2001. Reintroduktion og genindvandring af pattedyr, fugle, padde og Krybdyr. Invasive arter og GMO'er – nye trusler mod naturen. Temarapport nr. 1, 2001, Naturrådet. (IGN 131)
- ³ Kauhala, K. and Kowalczyk, R. 2011. Invasion of the raccoon dog *Nyctereutes procyonoides* in Europe: History of colonization features behind its success, and threats to native fauna, Current Zoology 57 (5): 584-598. (IGN135)
- ⁴ Kowalczyk, R. (2014): NOBANIS – Invasive Alien Species Fact Sheet – *Nyctereutes procyonoides*. – From: Online Database of the European Network on Invasive Alien Species – NOBANIS www.nobanis.org, Date of access 03/08/2015. (IGN1596)
- ⁵ Barrat, J., Richomme, C. and Moinet, M. (2010) The accidental release of exotic species from breeding colonies and zoological collections. Rev. sci. tech. Off. int. Epiz., 29 (1), 113-122 (IGN1578)
- ⁶ CABI datasheet on *Nyctereutes procyonoides* (raccoon dog) (IGN1582)
- ⁷ Økonomi og Miljø 2014. De Økonomiske Råd. Formandskabet. (IGN1595)
- ⁸ Danmarks Fugle og Natur -Mårhund (*Nyctereutes procyonoides*- IGN 1656)